

КУВАЛДА 8271

Мабуть, це поки що найважчий мій текст за всю повномасштабну війну. Сказати, що я вкрай не хотів піднімати ряд питань раніше, ніж ми разом відсвяткуємо Перемогу – це ще висловиться м'яко.

Я і сам весь час наступав собі самому на горло, і перекопував так чинити інших – публічно та приватно, всюди де мене готові були почути.

Не трансливав сам, і намагався припинити «розгони» іншими безлічі історій суворой «окопної правди» про «косяки» нашого командування не тому, що то була неправда – навпаки, саме тому що ці історії були правдиві, і обговорення їх видавалось геть не на часі.

У розпал Великої Війни (а ми саме десь посередині її, і це ще не найгірший з можливих прогнозів) вкрай небажано публічно обговорювати будь-що, що ставить під сумнів авторитет військового командування – незалежно від того, цей авторитет заслужений чи не зовсім. Є речі, які мали б лежати «у шухляді» до Параду Перемоги, і лише тоді ставати предметом «розбору польотів».

Але є моменти, коли треба робити вибір, та коли мовчання навіть із найшляхетніших міркувань може призвести до протилежних наслідків, а саме зменшити наші шанси на Перемогу. І на жаль, наразі один із таких моментів.

Всі ми пам'ятаємо криваву кувалду, якою «вагнерівці» мотивували свого полоненого побратима більше ніколи не здаватися у полон.

Наразі українські генерали вимагають собі такої ж кувалди, тільки освяченої законом.

Під тиском генеральського авторитету парламентарі, які за унікальними винятками ніколи не були в шкурі рядового солдата на війні, проголосували за надання їм цієї кувалди.

Проголосували прискорено, без паузи між першим та другим читанням – генерали дуже поспішали, кувалда потрібна їм от прямо зараз, під новорічну ялинку.

Наразі між генеральськими реченнями та руків'ям кувалди лишився лише один запобіжник – президентське вето. Шанс на нього ще існує, хоч тане з кожною годиною, і саме тому я пишу ці рядки.

Якщо законопроект 8271 набуде сили закону, всі ті, хто реально, у окопах а не у тилкових штабах, захищає нас з вами, водночас опиняться поза будь-яким правовим захистом.

Будь-яке невиконання наказу, поза розглядом пом'якшуючих та загалом супутніх обставин, автоматично призводитиме до тривалого ув'язнення, в умовах, коли захистити себе у суді на закритих засіданнях військового часу в принципі не реально.

Підкреслимо: тяжким злочином із неминучим ув'язненням стане будь-яке невиконання будь-якого наказу – в тому числі наказів відверто дебільних, самогубчих, некомпетентних, таких для виконання яких у підрозділу фізично немає ресурсів тощо.

І так, я не хотів про таке говорити до Перемоги, але я знаю приклади всіх перелічених вище типів наказів, притому не те що не поодинокі – йдеться саме про системну проблему якості нашого командування та «отців-командирів».

Дисклеймер для особливо тупих: ніщо сказане тут та далі не є і не може трактуватись як звинувачення ВСІХ українських офіцерів у некомпетентності, тупості тощо. І ні в якому разі не ставить під сумнів наявність у ЗСУ тисяч розумних, чесних, мужніх, досвідчених бойових командирів. Якби це було

не так, навряд чи я б мав можливість сидіти у тилу та писати ці рядки, а ви їх читати.

Проблема у тому, що у ЗСУ є ДАЛЕКО НЕ ЛИШЕ розумні, чесні, мужні, досвідчені бойові командири. І число тупих «чобіт», вихованих у тій самій радянській військовій традиції, що і орківські полководці, м'яко кажучи не мале (і це я ще намагаюся таки зберегти рештки самоцензури воєнного часу...).

Традиції совкової орди включають і таке само ставлення до життя людини, яке ми наразі бачимо на прикладах самогубчих штурмів Бахмута хвилями «чмобіків», і оцінку солдата або як витратного матеріала, або як безсловесної скотини, з якою треба саме так і поводитись.

Це стосується не тільки солдата – загалом вниз по вертикалі у совку передається лише наказ на виконання, а нагору – лише рапорт про беззастережне виконання наказу та про «все чудово!» – байдуже, як справи насправді.

У «захальявних книжечках» будь-кого, бодай трохи близького до фронту, є безліч історій про цей геніальний стиль командування і про його наслідки. Ми всі абсолютно свідомо не даємо цим «книжечкам» хід до Параду Перемоги. Але здається тепер від мовчанки буде більше шкоди, чим користі.

Право наших бійців на життя, свободу та справедливий суд навіть в час війни важить більше, аніж авторитет генералів, насправді здобутий переважно не їхнім «генієм полководців», а саме цими рядовими бійцями, їхнім небаченим, безпрецедентним героїзмом – виявленим коли завдяки, а коли і практично всупереч наказам.

Щоб зрозуміти, чому закон 8271 є настільки страшним та неприйнятним, слід зокрема зрозуміти, КОМУ саме дають в руки страшну кувалду, здатну переламати життя кожного бійця.

Слід прийняти реальність, в якій у нас можна було дослужитись до полковника та навіть до генерала, жодного дня не проживши у шкурі рядового солдата, сержанта чи молодшого офіцера на війні, тобто почати реальний бойовий шлях (не вислугу!) одразу щонайменше комбатом, а незрідка комбригом.

Я бачив таких комбригів, витягнутих «з нафталіну» через брак кадрів у військовий час, бачив як вони «командують» з бригадного ППД за сотні кілометрів до фронту, навіть не намагаючись з'їздити хоча б на батальйонні ППД (які ще теж не «нуль», але хоч якось до фронту наближені), натомість знаходять час бігати «на цирлах» по приймальнях впливових бізнесменів з більш ніж сумнівною репутацією та «рішати питаннячка».

Я наслухався від них такої дурні та ахінеї, що в мирний час просто не витрачав би свій час на вислуховування подібної маячні – але ж у військовий час саме ці люди мають всю владу, і у цій своїй владі стають пихатими та впертими у будь-яких твердженнях, навіть абсурдних.

Я бачив, як саме такі комбриги без жодного дня бойового досвіду відсторонювали та знімали з посад реальних бойових комбатів, бо ті були занадто самостійні, а потім зачищали всіх «пов'язаних з ними осіб» – тобто досвідчених ветеранів. І ключовою претензією була саме неготовність досвідчених ветеранів виконувати будь-який наказ некомпетентного тилового «геніаліссімуса».

Втім, крім «нафталінових комбригів» знаю і про «юних полководців», які за віком та бойовим досвідом мали б максимум командувати взводом, натомість посилали на дурну смерть цілі батальйони. І можу лише припускати, що такі невідповідні досвіду повноваження якось скориговані з тим, що

прізвища юних комбатів збігались із деякими з прізвиськ відомих генералів.

Саме описаним вище типажам нафталінових та юних «полководців» потрібний закон 8271 – смертоносна кувалда, яка має замінити для них відсутній авторитет у бійців.

Справжній бойовий командир не потребує такого закону – він мотивує бійців інакше, зокрема своїм прикладом. І така мотивація працює зазвичай значно краще.

А ще бойовий командир розуміє реальні можливості свого підрозділу, і те, які накази хоча б в теорії, напругою всіх сил, можливо виконати, а які – нереальні відпочатку.

Але то розуміє бойовий командир. Натомість я бачив бойових командирів, які пройшли вогонь та воду на фронті, але виходили на межі божевілья після поневірянь по тилових штабах.

«УПА – українська паперова армія» перемолола не одного такого командира, і не один безздатний підрозділ було безпідставно розформовано, або ж перепідпорядковано для виконання геть невластивих завдань.

Я бачив, як «цвяхи забували мікроскопами» – кидали підрозділи спецури, заточені на роботу за лінією фронту та інші дійсно професійні речі, затикали дірки у піхотних окопах, або з криком «ура!» проривались крізь ворожі траншеї. І це не те що не виняток – таких проявів командного дебілізму тільки я знаю десятки, а моя компетенція в цих питаннях як ви розумієте дуже обмежена.

Так от, командир підрозділу «спецури», який спробує пояснити тиловим генералам, що не для того стільки сил вклав у підготовку дійсно нерядових бійців, щоб тупо покласти їх в першому ж бою у бездумній лобовій атаці, тепер має вибір – угробити підрозділ, чи сісти не менш ніж на 7 років.

Схожий вибір змушений буде робити і рядовий піхотинець, який часто-густо відсидів у окопах від півроку і більше, не зрідка всі ці довгі 9-10 місяців, у відпустці не бував жодного разу, а на ротачі «відпочивав» тільки коли втрати у підрозділі настільки зашкалювали, що його доводилось вивести на термінову докомплектацію.

Вижити і продовжувати воювати за таких умов (а ще й коли ти мирний «мобік» без жодного попереднього військового вишколу, а таких у нас на фронті абсолютна більшість) – вже насправді подвиг. Цей подвиг виснажує, забирає всі сили, і з кожним місяцем без ротачі цих сил все менше.

І коли такий виснажений босць чесно каже, що якщо вже його нікому замінити, то він далі здатний тримати оборону у залитих водою та заморожених зимою окопах, але вже не має сил підірватися на штурм та атаку – це не злочин, а об'єктивна реальність, хоч звісно ж сумна.

Тепер за визнання у такій реальності солдат має сісти щонайменше на 3 роки – правда, заслужена нагорода від тилової Батьківщини?

Накази бувають дуже різні, і відмова від їх виконання також буває дуже різною.

Навіть залишення позицій – найбільша проблема, яку за генеральським задумом має вирішити закон 8271 – не завжди однаково злочинне. Інколи якраз вчасне не залишення позицій, яке призведе до неминучої та невинуватої загибелі особового складу, є набагато тяжчим злочином.

Так, це не чорне та біле, і самовільне залишення позицій дійсно буває простим проявом боягузтва, за яке потім платять життям бійці інших підрозділів, або ж через які доводиться залишати цілі міста, які ще могли б триматись (як то сталося із Лисичанськом після хаотичного відступу у Золотому та Гірському). Але це не завжди так, і не зрідка відступ без наказу є єдиним способом уникнути тупої невинуватої смерті через те, що накази видає хтось недостатньо компетентний.

Наразі суд має можливість розбиратися в тому, хто за яких обставин залишив позиції, і відповідно признавати жорсткішу чи м'якшу кару. Закон 8271 робить відповідні статті Кримінального Кодексу повним аналогом сталінського наказу 227 «Ні шагу назад!».

До речі про м'якшу кару. Бойовим командирам добре відомо, що босць – новобранець чи навіть цілий підрозділ, який раз піддався паніці, з переляку втік чи не виконав наказ, але потім оговтався і присоромлений повернувся назад на позиції, зазвичай далі воює як чортяка, щоб очистити сумління та чесно дивитись у очі побратимам. Сором перед товаришами – значно кращий мотиватор, аніж тюремний термін, і принцип «покаянного грішника, який вартий трьох праведників» тут цілком життєздатний.

Нинішні вироки із відстрочкою виконання покарання – чужа судова практика саме для таких випадків. Її скасування м'яко кажучи не покращить особовий склад воюючих підрозділів, натомість наповнить тюрми безздатними солдатами, які замість продовження війни будуть сидіти на зонах та на ший платників податків.

Ну а потім, коли смажений півень дзьобне у дупу, ті самі наші генерали підуть по зонах звільняти цих бійців достроково та повертати на фронт – вже косити під «вагнера», так до кінця...

Загалом про все це можна писати і писати, особливо якщо зняти всі табу на обговорювання тем та кейсів (в цьому тексті я ще більш ніж стримуюсь, повірте...). Але гадаю що розумному вже і так давно досить.

Резюмую:

– Навіть у час «Хімарсів» та іншої «вундервафлі» основою армії лишається рядовий босць – піхотинець, переважно нічому не навчений наперед «мобік», який місяцями виживає у окопній багнюці і виносить на собі головний тягар цієї війни.

– Генерали, більшість з яких не мають досвіду війни в ролі простого солдата чи молодшого командира, які, нагадаю, вповні прогавили підготовку до цієї війни, і чий авторитет значною мірою утворився саме за рахунок героїзму очих самих простих солдатів, вирішили що наразі героїзм бійців недостатній для їхніх амбітних планів, і його треба простимулювати «пригожинською кувалдою» – законом 8271.

– Легалізація цієї кувалди практично позбавить бійця будь-якого судового захисту, та віддасть його на поталу командирам у небаченому до того в нашій армії масштабі, подібно до порядків у орківській орді.

– Вказану кувалду передбачається дати до рук як реальних бойових командирів (яким вона абсолютно не потрібна), так і дуболомів пострадянської офіцерської школи, які прагнуть нею замінити відсутній авторитет у бійців.

– Єдиний шанс зупинити це скокування нашого героїчного і дуже народного війська одразу на кілька кроків в бік совка та оркостану – президентське вето, бо нардепів генерали вже «прогнули».

– Шанс на вето є, бо відповідна петиція за першу ж добу вже набрала необхідні 25 тисяч підписів, і продовжує їх набирати (наразі вже 33,4 тисячі). Лінк на петицію у першому коменті, прошу підписувати та максимально розширювати.

– Президентові буде вкрай нелегко вибрати між рядовими бійцями у окопах, чий голос у Ставці напряму не звучить, та голосами авторитетних генералів, які власне саме у Ставці всю цю війну воюють, і щодня доповідають Верховному своє бачення картини на фронті.

– Отже, саме ми маємо стати тим голосом, який стане достатньо гучним, щоб його таки почули і на нього зважили. Ми вже не раз доводили, що таке вміємо, і наразі потреба у цьому вкрай висока.

Якщо ми, тилова Україна, не здатні захистити наших захисників від свавільної розправи у власній країні, то чи варті ми тоді, щоб вони захищали нас від сваволі зовнішнього ворога? Для мене відповідь очевидна.

Євген ДИКИЙ,
директор Національного антарктичного наукового центру, ветеран АТО

Джерело: <https://censor.net/>